

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 438/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť A. Š., zastúpenej advokátkou JUDr. Dášou Komkovou, Advokátska kancelária, Hlavná 27, Prešov, vo veci namietaného porušenia čl. 14 a čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 28 Ps 17/2012 z 20. augusta 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Š. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2013 doručená sťažnosť A. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 14 a čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 Ps 17/2012 z 20. augusta 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že napádaným rozsudkom sp. zn. 28 Ps 17/2012 z 20. augusta 2013 okresný súd rozhodol o pozbavení spôsobilosti na právne úkony sťažovateľky v celom rozsahu a za opatrovníka jej ustanovil mesto P., pričom súčasne okresný súd predmetným rozsudkom rozhodol o upustení doručovania tohto rozsudku sťažovateľke. Podľa sťažovateľky v predmetnom súdnom konaní boli porušené viaceré zásady spravodlivého súdneho konania, pretože o pozbavení jej osoby na právne úkony malo byť rozhodnuté bez jej vedomia, v konaní nemala byť ani vypočutá, a o tom, že bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, sa mala dozvedieť iba náhodne, keď jej nebol doručený dôchodok. V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľka poukázala tiež na to, že v dôsledku jej pozbavenia na právne úkony jej bolo znemožnené aj samostatne konať v iných súdnych konaniach, ktoré iniciovala ako žalobkyňa a v ktorých sa domáha prinávratenia jej užívacieho práva k bytu, z ktorého bola násilne vyst'ahovaná jeho vlastníkom (p. R.), v dôsledku čoho je bezdomovkyňou, pričom sťažovateľka vyslovila podozrenie, že zrejme na podnet vlastníka budovy, v ktorej sa predmetný byt nachádza, mesto P. podalo predmetný návrh na jej pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, aby sa tak nemohla domáhať práva k bytu.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„... bez toho aby som o tom vedela, možno na podnet pána R. Mesto P. podalo návrh na pozbavenie mojej spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu, čím ma odstavilo od ďalšieho výkonu môjho práva - domáhať sa vlastného bývania. ...

Súd pri rozhodovaní o pozbavení spôsobilosti na právne úkony mňa, sťažovateľku, ani nevypočul, nevypočul ma ani Mestský úrad P., fakticky rozhodli o mne bezo mňa. V tejto súvislosti musím poznamenať, že celý život som nebola liečená na psychiatrii, avšak dvakrát ma tam odviezli, a to z tých dôvodov, že ma okradli na stanici a v stave rozrušenosti ma odviezli na uvedené oddelenie, kde som pobudla samozrejme len krátku dobu. Neberiem žiadne lieky, nie som ani schizofrenik, teda nie je mi známe, z akého dôvodu som bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony.

Mám zato, že súd veľmi procesne pochybil pri svojom rozhodovaní, pretože mal ma predvolať, vypočuť, prípadne mal vypočuť moju obvodnú lekárku, čo však neurobil. Taktiež, keďže sa vedie na Okresnom súde Prešov viacero súdnych konaní, ktoré som ja iniciovala,

čo vyplýva aj z vyššie uvedeného nálezú ústavného súdu, mal súd skúmať objektívne skutočnosti k tomu, či môže vo veci rozhodnúť objektívne tak ako rozhodol.

Toto rozhodnutie, ktoré bolo vydané, mi spôsobilo životné problémy, že mi bol pozastavený dôchodok a ani mesto, ani nikto iný sa o mňa nepostaral. ...

Keďže rozsudok o pozbavení spôsobilosti na právne úkony voči mojej osobe ako sťažovateľke nadobudol právoplatnosť 27. 9. 2013, Mesto P. nepodalo odvolanie, ja som o ničom nevedela, jediná náprava, ktorú možno očakávať v zmysle Ústavy SR, je podať túto sťažnosť na porušenie mojich ľudských práv.“

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka domáha, aby po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom konštatoval, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 28 Ps 17/2012 z 20. augusta 2013 boli porušené základné práva podľa čl. 14 a čl. 16 ods. 1 ústavy, a tiež aby „... rozhodol vo veci nálezom tak, že zrušuje rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 28 Ps 17/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v súvislosti so sťažnosťou sťažovateľky v prvom rade skúmal, či sú splnené procesné podmienky na konanie o tejto sťažnosti, t. j. v prvom rade, či táto sťažnosť bola podaná v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade ide o špecifickú situáciu, pretože napádaný rozsudok okresného súdu sp. zn. 28 Ps 17/2012 z 20. augusta 2013 sa sťažovateľke (ako osobe, ktorá bola týmto rozsudkom pozbavená spôsobilosti na právne úkony) podľa rozhodnutia okresného súdu nedoručoval, ústavný súd na určenie začiatku plynutia lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde skúmal, kedy sa sťažovateľka mala možnosť prvýkrát objektívne dozvedieť o tomto rozsudku. Podľa zistenia ústavného súdu predmetný rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 27. septembra 2013, takže na základe tohto rozsudku mohol ním ustanovený opatrovník (mesto P.) prvýkrát prevziať za sťažovateľku dôchodok v októbri 2013, a contráριο, v októbri 2013 sa tak sťažovateľka mohla prvýkrát objektívne dozvedieť o tom, že bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, keďže dôchodok jej nebol doručený (tak ako to tvrdí aj v sťažnosti, pozn.).

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že od 1. októbra 2013, keď sa sťažovateľka mala možnosť prvýkrát dozvedieť o existencii napádaného rozhodnutia krajského súdu, do 18. novembra 2013, keď sťažnosť sťažovateľky adresovaná ústavnému

súdu bola podaná na poštovú prepravu (ústavnému súdu doručená 21. novembra 2013), nepochybne ešte márne neuplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a teda ústavný súd považoval túto sťažnosť sťažovateľky za včas podanú.

V súvislosti s vecným obsahom sťažnosti sťažovateľky ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 28 Ps 17/2012 zistil, že v predmetnom konaní o návrhu mesta P. na pozbavenie sťažovateľky na právne úkony okresný súd rozhodol na podklade znaleckého posudku spracovaného znalcom (MUDr. M.), ktorý bol ustanovený uznesením okresného súdu č. k. 28 Ps 17/2012-22 z 30. januára 2013. Zo znaleckého posudku č. 91/2013 M zo 4. mája 2013 pritom vyplýva, že ten bol vypracovaný na podklade výsledkov ambulantného vyšetrenia sťažovateľky, na ktoré sa sťažovateľka sama dostavila a zúčastnila, takže v tomto smere sťažovateľka musela mať vedomosť o tom, že sa vedie konanie vo veci pozbavenia jej osoby na právne úkony.

Vzhľadom na uvedené sa tak tvrdenia sťažovateľky o jej neznalosti, že sa vedie konanie o pozbavenie jej osoby na právne úkony, javí ako nepravdepodobné. Súčasne ústavný súd podotýka, že zo spisového materiálu nevyplýva, že by v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Ps 17/2012 boli zásadne porušené procesné ustanovenia vzťahujúce sa na tento typ konania. Sťažovateľke bola na ochranu jej záujmov ustanovená uznesením z 9. januára 2013 kolízna opatrovníčka (vyššia súdna úradníčka Krajského súdu v Prešove, pozn.) a okresný súd rozhodol vo veci pozbavenia spôsobilosti sťažovateľky na právne úkony plne v rozsahu, resp. v súlade so závermi označeného znaleckého posudku. Z tohto pohľadu sa námietky sťažovateľky javia ako neopodstatnené.

Ústavný súd však v tejto súvislosti poukazuje na inú rozhodnú skutočnosť, a to, že z obsahu spisového materiálu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 29 Ps 22/2013 zistil, že okresný súd v tomto konaní koná o návrhu sťažovateľky z 19. novembra 2013 na prinavrátenie jej spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu, v ktorom sa sťažovateľka môže domôcť účelu, ktorého sa domáha aj v konaní pred ústavným súdom, a to prinavrátenia je plnej spôsobilosti na právne úkony, pričom ak by v tomto konaní boli

porušené práva sťažovateľky, môže sa domáhať ich ochrany novou sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

Vzhľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na citované znenie čl. 127 ods. 1 ústavy a v ňom zakotvený princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) ústavný súd konštatuje, že jej základným právam, tak ako sa toho domáha v konaní pred ústavným súdom, bude povinný poskytnúť ochranu všeobecný súd (okresný súd) konajúci vo veci vedenej pod sp. zn. 29 Ps 22/2013. Z tohto dôvodu je právomoc ústavného súdu vylúčená. Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

Keďže sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá už po jej predbežnom prerokovaní, bolo tiež bez právneho významu rozhodovať o ďalších jej požiadavkách (zrušiť napadnutý rozsudok okresného súdu a vrátiť vec na ďalšie konanie), rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2014